

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt — kr.

Hat hóra 2 frt 50 kr.

Három hóra 1 frt 25 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.

Ezves számok 12 kr. árával kaphatók

kiadóhivatalban

BARS.

HIRDETÉSEK

Négyhasábos petit-sor egyszeri közlésért 5 fr.

kétyszeriért 6 kr., többszöriért 5 fr. fizetendő.

Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 Lr

A nyitótérben:

minden négyhasábos garmod sor díja 15 kr.

Vélünk összekötésben levő hirdető-írdák, elő-

fizetünk, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj-

kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

Megjelen: hetenként egyszer.

vasárnap reggel.

A hirdetések, előfizetések s a reklamációkat a kiadóhivatalba:

(Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Temetőink rendezése.

A történelem lapjai tanuskodnak arról, hogy már az évezredek előtt élt népek is kegyelettel viseltettek a holtak iránt; a lehető legnagyobb pompával takarították el azokat és sokszor több nemzedéken át őrizték emlékeiket.

És minél élénkebb volt a hit a halál utáni személyes fennmaradásban az egyes népeknél, annál nagyobb gonddal bántak a holttesttel.

Az egyiptomiak, zsidók, a régi görögök és rómaiak eltemették a holtakat.

A hinduk, japánok, kelták, germánok és a későbbi korban a görögök és rómaiak is elégették a tetemet.

A kereszténységénél ismét az eltemetés vált szükségessé a test feltámasztásában vetett hit miatt s így keletkeztek a közös temetők vagy sírkertek, melyek tulajdonképpen csak a kereszténységgel hozattak ugyan be, de ilyeneket elvéve már a hajdankor népeimél is találunk. Így, hogy többet ne említsünk, az egyiptomi sziklasírok valóságos halott várost képeztek.

A temetkezés a kereszténységénél kezdetben magába a templomba s az azt körülvevő templomudvarban történt; újabb időben azonban közegészségi tekintetből lehetőleg a községen kívül rendeztetnek be a temetőket.

Városunk régebbi lakossága is ezen közegészségi tekinteteknek hódolt akkor, a midőn a temetőket a városon kívül, a Báth felé vezető dombon helyezte el, ott adván helyet a három keresztény felekezet halottjainak; míg a negyedik hitfelekezet, a zsidóság, temetője számára a Hegyalatti-utczából a keresztelgyi szőlők felé vezető utnak balra eső oldalán lett egy terület kihalasztva.

Temetőink a közegészség tekintetéből nem is esnek kifogás alá. De

szemetszuró és kirívó bennük azon összevisszaság, a mely a sírok elhelyezésénél és a síroknak bokrok- és fákkal való beültetésénél divik.

Az evangélikus és zsidó temetőket kivéve, a melyek be vannak kerítve s a melyekben a sírok, ha nem is rendezesen, de legalább hozzáférhetőleg vannak felhantolva, — a másik kettőben a legnagyobb rendetlenség uralkodik.

De főleg a katolikusok temetője nyújt valóban mizerábilis képet.

Az erdővé nőtt fák és különféle bokrok sokszor éveken át nem gondoztatván kellőleg, valóságos ősvadonná változtatják a régebbi kath. temetőt.

Az újabbat még el nem lepte ugyan a bozót, mert az ültetett fák és bokrok fiatalok; de ez utóbbin sem látszik a tervszerű eljárásnak semmi nyoma s tartani lehet tőle, hogy néhány év múlva ezen terület is az előbbinek sorsára jut.

Míg más városokban a sírok hona a rend- és tisztaságnál fogva már különösleg is magán hordja a holtak birodalmának jellegét, addig nálunk a temetők a bozót és rendetlenség hazája.

Kellő körültekintéssel, buzgósággal e bajon is lehetne segíteni egy állandó, tervszerű eljárás megteremtése által.

A kath. vallásfelekezet hívei tömörüljenek; alkossanak, szervezzenek egy bizottságot, mely a temető ügyét kezeibe veszi, tőkét gyűjt újabb terület beszerzésére, a befolyó jövedelmeket megőrzi, neveli s temetőinket, szeretteinknek nyughelyét, a kegyelet sírkertjévé alakítja át!

Az egyház vezére, a lelkész van hivatva egybehívni a hitközség híveit; méltán elvárhatjuk tőle, hogy a közönségnek engedve, a hitközség hatáskörében segít megoldani ezen égető kérdést!

A dráma legfőbb hordozója az ó-görögök erkölcsi nézeteinek.

— Irta: Cserei József. —

A többi között két szempontból hasznos az ókori írókban buvázkodni; mert a mellett, hogy a leghumánusabb foglalkozás, a philológiának mintegy gyümölcse, tehát a legtisztább subjektív élvezetet nyújtja, objektíve megismertet az ókor legaprólékosabb viszonyaival, a nép érzési és gondolkodási körével. Szóval, mint magistra vitae, feltárja előttünk az ókor lelkét, midőn a kutató fölkeresi azon szálakat, melyekből a régi kor világnézete szövődik össze, hogy annak elért sikereit korunk hasznára fordítsa.

Valamely népek erkölcsi nézeteit különösen annak politikai története, régiségtana és mythológiája tünteti elő. A költészeti ágak között a dráma van legszorosabb viszonyban az étellel és az erkölcsökkel. A dráma idealizált történelem, képzelt realizmus; minélfogva az ott nyilvánuló erkölcsi nézetek nem kevésbé méltók figyelemre, mint a politikai történelem tanúsága szerint a harez vagy nyilvános élet terén véghez vitt morális tettek. Jelenleg az erkölcsi eszmék nyilvánulását akarom hangsúlyozni az ó-görög drámában.

Az erkölcs tanágabb értelemben véve az élettapasztalatok összefoglalata, irányadó az egyes ember életére, rajta épül fel és lehet egyedül állandó a társadalom is.

A régi görögök lélektanával vagy az akarat nyilatkozatával, erkölcsökkel, behatóbban foglalkozni annyival is hasznosabb volna, mert eddig tulajdonképpen azok külföldre fordították a szaktudósok figyelmüket. Újabban a kritika és lingvistika kinövései teszik rideggé a philológiát nálunk épen úgy, mint a külföldön.

Ami kétségen kívül áll, hogy nálunk a philológiai társaság, főképp a németeket utánozva, szintén ezen hibába esett; keveset tett a klasszikus műveltség népszerűsítése ügyében, nem tudta a görög nyelvet a közéletben fenntartani. Az akadémia és egyesek tettek még legfőbb ó-görög kincsét hozzáférhetővé a nagy közönségnek.

De a népszerűsítés, ugymond, nem is tartozik az ő hatáskörébe, mert a philológiai közlöny tudományos folyóirat. Ugyanezt bizonyítja a társaságnak a görög nyelv ügyében a közoktatási miniszterhez intézett felterjesztése: „A budapesti philológiai társaság a philológiának, mint tudományának művelésére van hivatva.” (Égyet. philol. közl. 1890. 3. füz. 268. l.)

Már én nem tudom, sorrendben mi szükségesebb nálunk nemzeti igényeink tekintetbe vételével: vajjon a klasszikusok remekait a nagyobb közönségnek is hozzáférhetővé tenni s ezáltal a philológia iránt érdeket kelteni, azt megkedveltetni, vagy pedig a német philológiai lapok nyomán járva, a Németországon szuperált tudományos bonczolgatásokban önmagunknak tetszelegni? Nekünk első sorban népszerű klass. philol. folyóiratra van szükségünk, minek hiányát a társaság is érzi, mikor egy encyclopaedikus mű által óhajtaná a hiányon segíteni.

Ezen kitéréssel csak figyelmeztetni akartam a sajnós körülményre, hogy a klass. philológiának jobb részét, szívlepkész, humánus oldalát, a nagy közönség nem ismeri, azért oly egykedvű iránta, sőt állást foglal a görög nyelv megszorítása mellett. Nem ok nélkül. Az izlés képzése, az aesthetika és a morális eszmék fölötti vizsgálódás a klasszikusokban nem részesült abban a méltatásban, melyet már a belőle eredő gyakorlati haszonnal fogva is joggal megérdemelt volna.

Valamely ember jellemének megismeréséhez lelkének főképp azon redőit kell ismerünk, melyekben egyénisége alapszik. Így vagyunk egy egész néppel. És nincs hathatósabb mód az ókor lelki képének megismerésére, mint ha azok szokásait, erkölcsait ismerjük meg. Összefoglalata az erkölcs a görög nép szellemi erejének, hajlamának épen úgy, mint a hogy a görög dráma, a eszelekvés, a férfior költészet, legmagasabb faja a költői termékeknek, minthogy benne az epos és lyra, mint tényezők, már föltételeztetnek. (Folyt. köv.)

TÁRCZA.

A historia geniusa.

Nagyon jól ismerem én ezt az urat, de nem mondhatnám, hogy szerfölött rajongók érte. A geniusok társulatában ő a gépmester, az az ur, a ki az események színpadján megteremti az illuziót, de saját maga minden illuziónak híjával van. Mestersége mennydörgést csinálni, rózsaszínű ködöt elővarázsolni, a képzeletet foglalkoztatni, de ő maga nem hisz semmiben, nincs szubjektív fantáziája: lénye és gondolkodása szürke, egészen szintelen.

A történet geniusára hivatkozni még ma is divatos; talán jobban, mint valaha. Valami nagy befolyást tulajdonítanak neki a nemzetek szellemi életére; a mi pedig tiszta humbug. S nem csekély hiba a kisebb nemzetek életében, hogy nagyon messzire visszatekintenek, a helyett, hogy egy kissé előre néznének.

A miben jó részt a történet geniusa vétkes.

Ime egy élmény, mely illusztrálja a historia geniusának eljárását. Velem történt. A nyáron bejártam hazámat, szép Bácsországot. Mondhatom, ott kevés keresni valója van a historia geniusának. Mert Bácskában, mint minden áldott buzatermő vidéken, a történet két mondásban adódik meg: jó aratás, — rossz aratás.

Faluzni, az volt a szándékom. Községre mentem a saját istenadta előfogatomon. Néha az erdő szélén szálltam meg,

máskor egy-kazal tövében és ha esősebb volt az éj, fölkerestem magamnak a nagy rónán egy pástortüzet és mellé telepedtem. Szívélyesen fogadtak, nem kérdezve, honnan jövök, merre megyek. S ha halás akartam lenni, megkínáltak a hallgatag nyájörzöt egy pipa dohánynyal a saját készletemből.

Egy délután ismeretes község tünt fel a láthatáron: szülőföldem, a szép Madaras. Ha nem is vagyok rajongója a historia geniusának, de a visszaemlékezés mindig ur volt fölöttem. Siettettem tehát léptemet.

Níni, hogy megszépült ez a föld! Bizonyára az utolsó vihar óta, mely elsöpörte házai fedelét, tornyát és még a nagy kőkeresztet is ledöntötte, melynek emelkedésénél volt gyermekkori játékaik színhelye.

De a kereszt már ismét megvan és szebb, mint valaha. Erős kőkeczkából van faragva és — ez a haladás vívmánya — föliratot is kapott.

Elofvastam ezt a föliratot, ámulva-bámulva, mint illik olyan emberhez, a ki hisz még abban, amit a kövek és régi írárok hirdetnek. Tessék osztolni bámulatomban, mert a kereszt fölirata imígyen hangzott:

A mi Urunk

Jézus Krisztus

keresztrefeszítetteti Madaras községe költészen 1889. márczius 29. -én.

Így szóltam fennhangon:

— Tisztelt uram, a historia genius!

Most látom csak, milyen nagy svindler az ur! Eddig azt akarta elhitetni velem, hogy

a zsidók követték el e esunyaságot, még pedig 1889. esztendő előtt. S ime ezen egyszerű falunak bölesei kisütötték a ki-gyelmet turpisságát. A jó madarasiak vétkesek s nem Jeruzsálem népe. Szégyelje magát históriai genius uram!

— . . . Csak azt az egyet nem tudom megérteni, hogy ahhoz a nagy eseményhez, 1889. márczius 29. én egyetlen fővárosi lap sem küldte ki a saját külön tudósítóját, s így észrevétlenül mult el a keresztrefeszítés. E. r.

Nincs fekete fátyol . . .

Nincs fekete fátyol párge kalapomnál,
Mégis úgy tűnik fel, mintha halva volnál;
Akkor sem tudálak megsiratni jobban,
Hogyha ott fekszenél már a koporsóban.

Nehezebb azt tudni, hogy a másé lettél,
Hogy szivedből régen kidobált, feledtél,
Minthogy porba tetek örök pihenőre,
S édes álmaidnak a halál az őre.

Jobban meg vagy halva te az én szívemnek,
Mint a kik a porban temetőn pihennek,
Nekem már a hitem sines meg, a mi másnak,
Zöldelő reménye a feltámadásnak.

Nem lehetsz enyém te itt, sem a sírom tul,
Mikor a harang majd íteletre kondul,
A mi szíveink közt iszonyu az örvény,
Ott is kétfelé oszt az isteni törvény.

Mit ér nekem akkor az Ur menyország,
Mert csak szenvedés lesz minden boldogsága,
Összetépett lelked, mely irgalmat koldul,
Nem jutlat el hozzám a süttét pokolbul.

Kereák János.

Budapesttől — Predeálig.

— Uti karezólatok. —

— Irta: Homoki.

Előpatak vize vas- és kénartalmu, tüdő-, légeső- és gyomorbaiban szenvedők keresik fel, — a fürdő vendégek száma átlag 1900, ezek legnagyobb része Romániából való.

A turista itt nem kedvelt személyiség, olyannyira, hogy a rendes szállókban alig kap drága pénzen szobát, ha csak annak 15 napi árát ki nem fizeti, ajánlom is minden turistának, hogy Előpatakra üdülni ne menjen, mert szobát csak drágán és azt is rosszat kap. — E körülmény kényszerített minket arra, hogy érkezésünk utáni napon korán reggel bérkocsit fogadtunk és Erdély legszebb részét — a híres Bácsaságot — Brassóig kocsi utaztuk át.

A szent földön a német lovagrend hivatása volt a keresztény vallás, az európai kultúra terjesztése s meghonosítása; de e hivatását a lovagrend nem igen töltötte be; a benszüllöttek nem nagy fogékonyságot bizonyítottak a német lovagrend tanainak befogadására; s a rend ott csak tengette életét; tevékenységének más, hálásabb tere keresett.

II. András király 1211. évben megkínálta a rendet a Bácsasággal, és a rend a király ajánlatát elfogadta, mely különös kiváltságokat nyert, nevezetesen: adómentesség, szabadkereskedés, a hit és politikai községi előjárók szabadválasztása, saját közigazgatás és törvénykezés, — ezenkívül a kiakázott arany és ezüst fele a ren-

184⁸/₉-ik évi honvédek.

A bars megyei 184⁸/₉-ik évi honvédek veteránjai folyó hó 7-én Aranyos-Maróthón, a kaszinó termében, Kulin Imre 184⁸/₉-ik évi honvédszázados elnöklete alatt tanácskozást tartottak.

A megfogott, de lelkesedésben meg nem tört szabadságharcosaink ugyanis illetékes helyről figyelmeztetve lettek, hogy a legközelebb megjelenő 184⁸/₉-ik évi honvédnévkönyvbe a létező honvéd-egyletek, valamint az életben levő 184⁸/₉-ik évi honvédek és a hazafias kegyelet által emelt honvédelmékszobrok felsorolva és feltüntetve lesznek. — S miután az 1861-ik évben megalkult bars megyei 184⁸/₉-ik évi honvédegylet működése szünetel, . . . így a fentebbiekhez szükséges adatok beszerzése nehézséggel jár. — Ezenkívül az 184⁸/₉-ik évi honvédegyletek országos egyesületi elnöksége megküldötte Arad sz. k. város polgármesterének — a szabadságharc után kivégzett 13 vértanú emlékszóbrának telepítési ünnepélyéhez való meghívóját, azon felhívással, hogy ezen nemzeti ünnepélynél az egylet saját képviseltetéséről gondoskodjék.

Ezen két körülmény képezte a tanácskozmány napirendjét, mely tanácskozmányban a bars vármegyei 184⁸/₉-ik honvédegyletnek életben levő s tartózkodásukra ismert bajtársaktól előzetesen bekívánt kijelölő nyilatkozatok számbavétele mellett, valamint a bars vármegyei 184⁸/₉-ik évi honvédegylet tagjainak nagyfokú megapadására való tekintettel, egy állandó végrehajtó bizottság alakította ott s annak tagjait:

Elnökül: Kulin Imre, 184⁸/₉-ik évi honvédszázados, elnökhelyettesül: Vály Béla, honvédszázados, jegyzőül: Máriássy István, huszár-főhadnagy, jegyzőhelyettesül: Thuránszky Nándor, huszár-alhadnagy;

tagokul: Lipthay Ágoston, huszár-százados, Simkovits János, honvédfőhadnagy megválasztottak, egyszerűsint az egylet nevében a működéssel megbíztak.

Ugyancsak az előzetesen bekívánt és beérkezett nyilatkozatok alapján az aradi vértanú emlékszóbrának telepítési ünnepélyén az egylet képviselével megbíztak: Kulin Imre, Lipthay Ágoston, Vály Béla, Máriássy István, Simonyi Géza, kiknek részére a meghatalmazásnak kiállítására, s erről az országos honvéd-egyesület, valamint Arad sz. k. város polgármesterének értesítése elhatározottat.

A megválasztott végrehajtó bizottság alakuló ülését azonnal megtartván, működését a bars megyei 184⁸/₉-ik évi honvédegylet tagjai közül 1861-ik évtől elhalt bajtársakról való kegyeletes megemlékezéssel kezdte meg és az elhalt bajtársak, névszerint: Kosztolányi Mór, 184⁸/₉-ik évi honvédezredes. Fekets János, Vojnics Lajos, alezredek. Simonyi Simon, Simonyi Győző, Várady János, őrnagyok. Detrich Gyula, Kosztolányi Károly, Orosz István, Somlyai István, Skutelly János, századosok. Germán Ignác, Gözon Zsigmond, Kottok Sándor, Lülley Gábor, Molnár Császár, Sárkány Ede, Szüllő Ágoston, főhadnagyok. Bende Vince, Bobok György, Bütnér Emil, Kiszlingstein

det illetve, valamint joga volt annak községek és fa-várerődítvényeket építhetni.

Egy külön állam az államban, mely minden előnyben részesült, kötelezettsége egy volt: a szomszéd államok vad hordáinak betörését megakadályoztatni, — ezért kapta a külön kiváltságokat és Erdély legszébb, legtermékenyebb területét.

A német lovagrend a királylyal kötött szerződés létrejötté után alsó Rajna és Thüringiából számos családokat telepített meg a Bácsaságon, a ma ott élő szászok őseit, kik az említett kiváltságok részeseivé váltak, — így épült Brassó és az azt környező 15 község, melyek közül kettő idővel teljesen elmagyarosodott, — a vidéket uraló emelkedéseken várak épültek.

Majd később zálog címén 8 magyar és 4 oláh község, mint utólagos telepítvény, jutott a „szász egyetem“ tulajdonába.

A német rend roppant vagonra tett szert; az egyszerűtől eltérőleg már nem fa, hanem kővárat épített, kikiáltotta az államtól való függetlenségét — s a Bácsaságot, mint független államot, III. Bonifác pápának ajánlotta.

A király jogosult haragban megtámadta a német lovagrendet, azt — mint közönséges lázadót s honárulót, minden jogától megfosztotta, az országból 1225-ik évben kiűzte.

A lovagrend Poroszországba költözött, — a Bácsaságon megtelepült szászok kiváltságait megtartották, az ország határvédői maradtak.

Brassónál szebb és regényesebb fekvésű városa Erdélynek nincsen, kelet és délnek övedzik a Kárpátok rengeteg erdőse, melyek kimagasló csúcsai a Czenk és Baczél, ezekre támaszkodik a város, szép

Vilmos, Kolman Ferencz, Mácsay Mihály, Ruffy Kálmán, Szilassy Zsigmond, Zelinka Gábor, alhadnagyok, elhalálozása alkalmából és a szabadságról való küzdelemben szerzett, elévülhetetlen érdemekért „a hálas elismerést és a hazafias bánat érzelmeit jegyzőkönyvileg megörökíttetni határozta.“

Ugyancsak a legközelebb megjelenő 184⁸/₉-ik évi honvédnévkönyvhez szükséges és az országos honvédegysület által kívánt adatokat, ezek között a nagy-sallói győzelmes csata s abban elvérzett hősök emlékére, Bars vármegye törvényhatósága által közadakozásból emelt szobor keletkezésének és az adakozók nevének lehető megjelölése mellett, az emlékszóbró vázrajzát és fényképét, ugyszintén a hodrusi hegyszorulatban 1849-ik évi január hó 22-én vívott csatában halálosan megsebesült és Ujbányán január hó 26-án seibeiben meghalt s ott eltemetett Pusztelnek Frigyes Henrik honvédezredes hős teteme felett, Ujbánya sz. k. r. t. város hazafias polgárai által közadakozásból felállított emlékszóbró vázrajzát — illetékes helyre megküldötte.

Elhatározottat még ezuttal, hogy a bars megyei 184⁸/₉-ik évi honvédegyletnek életben lévő, de ismeretlen tartózkodású tagjainak tartózkodási helye kipuhatoltassék és az egyesület tagjainak létszáma megalapítottassék, ugyszintén az időközben Bars vármegye területén letelepedett, vagy hivatalos állásban itt tartózkodó 184⁸/₉-ik évi bajtársak számba vétésének és 184⁸/₉-ik évi honvédségüknek igazolása mellett s irásbeli kívánalomra a bars vármegyei honvédegylet tagjai sorába felvételének.

A közönséggel együtt csak örvideni tudunk annak, ha a nemzet háliját kiérdemelt 184⁸/₉-ik évi honvédek — szabadságharcunknak megírtak elő tanú, néhány életjelt adnak egyleti működésükről! — Ime a fentebbiekben ismertett tanácskozmány eljárásának lesz tulajdonítható, hogy szabadságharcunk egyik győzelmes csatája és az ott elvérzett hősöknek emlékére Nagy-Sallóban felállított szobor, nemkülönben Pusztelnek Frigyes Henrik 184⁸/₉-ik évi honvédezredes hős halála emlékére felállított emlékkőnek keletkezése és vázrajza — a megjelenő honvédnévkönyvben ismertette lesz, — valamint szívesen csatlakozunk a bars megyei 184⁸/₉-ik évi honvédegylet tagjai közül elhalt testvéreink felett nyilvánított hazafiai bánathoz, s magunk részéről is osztozunk a fájdalomban hogy a nemzeti függetlenség és szabadság kivívásáért harcztól hősök — a természet kérelhetetlen sorrendjében — közütnk rohamosan eltűnnek! . . .

Örömmel értesültünk még arról is, hogy a bars megyei 184⁸/₉-ik évi honvédegylet megalakult végrehajtó bizottsága — a ténykedésének majdnem kizárólagos keretében — megýenükben elszórvá élő-munkaképtelen 184⁸/₉-ik évi honvédek segélyezését ápolni, valamint ezen irányban az 184⁸/₉-ik évi országos honvéd-egyesület, ugyszintén a honvédmeház és nyugdíj-bizottság központi tagjait előterjesztéseivel felkeresni fogja, — mihez a legjobb sikert kívánjuk.

tertek s nyaralókkal messze behatol a rengetegbe, — nyugat és éjszaknak a fogarasi hegylánc keríté be ez áldott földet, — 17 község határa egy sík mezőn, melynek bármely pontjáról szabad szemmel látni az egész Bácsaságot, — a körülfutó hegység hasonlít egy óriási kerthez, — mely a világ egyik legszebb táját, mint tájképet, zárja magába.

A kőszégek házai mind kőből építvék, fedelők cserép, megannyi kuria.

Brassó utcai szélesek, egyenes vonalban futják át a várost, — a belvárosnak 5 főutczája van s több piacza; a főpiacon szembeötlik az 500 éves, tornyos város-és tanácsház, melyben az élelmes szászok gazdag okmánytárát őrzik, — a három hajós, góthizlésű templom, — a bazár és színház.

Külvárosai közül különösen figyelemre méltó a fellegvár, mely egy félkör alakú hegyen van építve, s mintegy védőleg öleli át a belvárost; a szabadságharcz ideje alatt itt 400 honvéd két napig védte a várost 28,000 orosz ellen.

A rossz benyomást, melyet Nagy-Szeben rideg németsége reánk tett, enyhítette némi módon Brassó, mely úgy látszik, — eldobja magától az elfajzott gyermek törét, és simulva közeledik a végtelen türelmű és szerető anya kebléhez.

Itt az utczák feliratai magyar, német és oláh nyelven olvashatók, — számos kereskedelmi czég felirata csak magyar, — étkezédkben az étlap magyar és azután német, a felszolgáló cselédség magyar, — és a mi fő, számos, szebbnél-szebb kiránduló a Kárpátokba is benyuló mulató helyeit, ha meglátogatjuk, az élelmes nemzetiséget ott — mintegy családja körében, ke-

Budapest, 1890. szeptember 11-én.

— Nagy gyerekek haborusdija; a rezervisták a hadgyakorlatokon; a baka és a huszár; a katolikus klérus ügye. —

Hogy közeleg az ősz, nem hall az ember egyebet, mint azt, hogy itt és ott nagy hadgyakorlatok tartatnak, más szóval kifejezve, haborusdít játszanak a nagy gyerekek. Az a legfuressebb az egész dologban, mint már volt szerencsém egy ízben említeni, hogy oly nagyon emlegetik a békét, mégis, mintha valami óriási veszély küszöbén állana Európa, általános a fegyverkezés. Úgy látszik a „Schutz und Trutz“ vasmarka nem elég erős arra, hogy a haboru szellemét, mely fenyegetőleg kezd emlegetni fejét, leszorítsa s tán meg is semmisítse. Egy következtetést vont le egész Európa, tudniillik azt, hogy ha ezek az állapotok még sokáig fognak tartani, beáll az általános likvidáció, a mi ellen hiába minden védekezés. Az állandó hadsereg felemészti az erőket és pénzforrásokat. A szegény ember tiszta jövedelmének majdnem felét kénytelen előzetni a különféle ezimeken követelt adóba.

A próba-haboruk folynak mindenfelé. Nem rég olvastuk az orosz lapokból, hogy a nagy muszka hadsereg, mely olyan, mint a sászaraj, a hova lép, megsárgul utána a fűszál, két hadtestre van osztva; az egyik, a melyik a muszka földet védi, a muszka hadsereg, a másik pedig az ellenség és ez muszka felfogás szerint természetesen nem lehet más, mint az osztrák-magyar. A haborusdi azután megkezdődött, az osztrák-magyar hadsereg ötször-hatszor megveri az orosz, a ki csupán az offensívára szorított. Ekkor azután hirtelen, — mily csodálatos fordulat, — az offensív állásból a muszka hirtelen, daczára a megveretésnek, átesap az agresszívába, az ellenségnek a kiadott parancs szerint hátrálni kell és visszavonulni egész Bécsig, melynek elfoglalása a muszka hadsereg kitzított célja. Csak hogy ennél az egy stratégiai pontnál végződik a tudományuk, mert azontul, hogy mit kell tenni, arról még elméletet sem tudnak felállítani.

Különben ez elméletileg mind igen szép lehet, csak hogy gyakorlatilag sok és nagy akadályba ütközik ennek kivitele. Az is tekintetbe veendő és pedig nagyon tekintetbe veendő, hogy nekünk is képzett hadseregünk van. A debreczeni sikon folynak a próbák, hogy nem vagyunk hátrább szomszédainknál semmiben, az bizonyos. Ha a játékból valóság lenne, nem fordítanánk hátat. A hadgyakorlatok tehetnek tanubizonyosságot katonáink harczképességéről.

A magyar katonának párját kell keresni a világon. Nótával megy a haboruba is, mintha csak lakodalomba menne. Emlékezhetnek még sokan arra, hogy mikor hetvennyolczban Boszniába vitték a legényeket, hogy daloltak, pedig tudták, hogy közülök zokan nem fognak visszatérni. Elbuesztak nótával, az uton is, a táborban is nótákat komponáltak a katonaletről, a viszontagságokról s talán a mellett is

ressük fel, nemesak szives előzékenységet, de a magyarság iránt rokonszenvet is találunk.

Az ily nyilvános helyeken nemesak Brassóban, hanem más helyütt is s így N.-Szebenben is kinéztem a mulatók közül egy családot, melyet legrokonszenvesebbnak találtam, — bemutattam magamat, mint turista s engedelmet kértem a családtól, hogy asztaluknál ülhessek, társalgásukban részt vehessek.

Sehol sem utasítottak vissza; — N.-Szebenben észrevettem, hogy az illetők tudtak magyarul, — e nyelven akartam a társalgást folytatni, nem sikerült. Brassóban egy ily felkeresett családnál nem vettem észre azt, hogy a család érti a magyar szót, nagyon meglepett tehát, midőn a családfő, egy eredeti szász alak, szászos kiejtéssel azt mondja nekem magyarul: „Uram, mi úgy látjuk, hogy önnek a német nyelven való társalgás megerőltetésébe kerül, én és családom minden tagja, de Brassónak bármely számbavehető polgára már annyira bírja a magyar nyelvet, mint ön a németet, ha úgy tetszik, miután ön itt vendég, — tehát társalogjunk az ur szép anyanyelvén!“

Köszönettel vettem ez előzékenységet, s melegen ráztam meg a derék sógor kezét.

Brassónak számos kiránduló helye van, ezek között különösen említésre méltó a „Salamon barlang“ az „Elysium“ és a Tőresvári szoros.

Brassóból a vonat magas töltésen haladva a Czenk mögötti hegységek fenséges panorámájába juttat az első állomás, melybe bejutunk, Hétfalu.

Az állomással szemben áll a „Piátra Mare“, melynek lábánál, termő, szép és

haltak meg. Katonának termett a magyar legény. Mikor a gazdának besorozzák a fiát, az egész familia megsirítja, de mégis inkább szereti, hogy katoná, mintha azt tudták volna, hogy azok közül való, a kikeről a nóta mondja: „Maradt itthon kettő, három nyomorult.“ S nem is vonakodott a mi népünk soha a fegyvertől.

A főváros utczái tele vannak katonákkal. Egyik vetkőződik, másik most veszi fel a mundurt. A rezervistákat is behívták. Az öreg bakáknak már nagyon meleg a kék nadrág, de hiszen megvan az az egy vigasztalásuk, hogy már nincs messze az obsit, aztán mehet, a merre a nap süt. Addig oda se a bajnak. Vig élet van ezek közt a rezervisták között. A baka csupa gyomor és humor, a huszár csupa szív és így aztán a mi hiányzik az egyiknek, megvan a másiknak. Két huszár nem fér oly könnyen össze, mint egy baka, meg egy huszár. Az igaz, hogy egyik kutya, másik meg a macska, de ha egyszer jó pajtások lettek, akkor Castor és Pollux is példát vehet róluk. Ha közös szeretőjük van, könnyen megalkusznak ezen is, az egyik a szívet, másik a markát veszi igénybe.

Hanem már közeleg az október elejeje. Az öregek érzik is már, hogy nehéz a bornyu. Czipeljük az ujonczok. De ű már nem tűri tovább, hogy holmi kanász-ból lett őrmester kiabáljon rá: „Bundas, mars a glédába.“

A debreczeni hadgyakorlatokat a király maga is megnézi. A héten Nagy-Váradot látogatta meg. Onán azután Debreczenben ment. Mindkét helyen számos küldöttség tisztelgését fogadta. Nagy-Váradon ez alkalommal, ha nem is egész nyitán, szóba került a katolikus klérus ügye is, mely az elkeresztelésekről szóló rendelet kibocsátása alkalmával felmerült. Ő Fel-sége kifejezte abbéli óhaját, hogy a klérus engedelmeskedjék a törvénynek, s így biztosítja őt királyi kegye változhatatlanságáról. És ez a mondas sokat ér.

A katolikus papság ép úgy alá van vetve az állam törvényeinek, mint bárki más. Ez alól még a pápa sem mentheti fel őket. A ki pedig a törvényeknek nem engedelmeskedik, vagy azokat áthágja . . . Hiszen van köztük is elég jogász, nem szükséges előttük fejtegetni e kérdést. Annál inkább megfeszül a figyelem, hogy vajjon, milyen hatása lesz a királyi szavaknak! Csáky szavára nem sokat hajtottak, ez pedig nem enged kitérő középutat.

Különben olvastam azt is, hogy a ve-gyes házasságokat is csak türik, mert nem tudnak rajta változtatni. És a XIX. században mondják ezt, mikor már hasztalan minden prédikáció a felvilágosodás ellen. Akkor aztán nem lehet csodálni, ha a kormány kényszerülve van rendeletek által szabni határt az önkénynek.

Fővárosi levelező.

éleg széles völgyben 7 kimagasló templom jelzi, hogy itt 7 falu egybeolvadt, azért neveztetik Hétfalunak.

Egy merész kapaszkodó, kanyarulat és 2 alagut átrobogása után beérünk a híres „Tömösi-szoros“-ba.

Sehol máshol a természet szépségei nem váltakoznak annyira, mint a tömösi szorosban. — Nehány perezig egész kopár, sziklába vajt pályán megy a vonat, majd ezt a teggyönyörűbb bükk- és fenyőrengeseg váltja fel, a láthatár szűk, de a szem itt nem ér rá pihenni, csaknem perczenként más és más képződését tárja elénk a hatalmas Kárpát-hegység.

E szoros a magyar Thermopile.

Kiss Sándor 1600 székely hősével itt verte ki Lüders 28 ezernyi seregét és csak árulás árán, a hős tábornok megsebesítése és a vitéz 1600 székely harcsoz nagy részének elbujtása után sikerült az orosz és osztrák hadaknak, valamint az oláhországi havasokon át ezekhez csatlakozott több ezer oláhnak a szorosot elfoglalni.

Az elhunytak emlékét egy oltár örökíti meg, melyet a vonatról fedetlen fövel üdvözöltünk.

Az utolsó magyar állomás Tömös, innét alig 1/2 órai utazás után beérünk a már oláh földön levő Predealra.

Ha valaki Predealra eljutott, ne mulassza el Románia büszkeségét képező, Si-nania klimatikus helyet meglátogatni, a hova 3/4 óra alatt vonaton beér.

Predealon a romániai vármörök csak utlevéllel ellátott turistákat eresztenek át; ily utlevelet (igazolási-jegyet) a hazai szolgabíró igazolási jegye alapján 3—8 napi érvénynyel Brassó megye alispánja állított ki, a kivel e végett az utazó jelentkezni el ne

— **A tűzvések statisztikája és a tűzbiztosítás.** A sajtó és a közvéleményt hekető óta állandóan foglalkoztatja az a szomorú statisztika, mely viruló városok és helységek elpusztulásáról, a tűzvések féktelen tombolásáról és a mentés munkájának hiábavalóságáról, vagy gyómatlan kezeléséről tartalmaz megdöbbentő adatokat. Általánosá lesz immár a belátás, hogy a hatóságok és az egyesek nem ott a tűzvést, a pusztulás órájában követik el a megrovandó hibákat, s nem az akkor tanúsított erélytelen viselkedésüket kell gúncolni; — a hibák, a menthetetlen mulasztások jóval előbb történnek: az építkezéseknél, a termények behordásánál és elhelyezésénél és egyáltalában minden olyan esetben, midőn a hatóságok a tűzveszedelem elhárítására szolgáló szabályokat gyöngeségből, könnyelműségből tekintet nélkül hagyják, a helyett, hogy azok betartására az egyeseket vas-szigorral kényszerítik. Ennek illusztrálásul szolgáljon még egy kis hiteles tűzstatisztika. Sopron- és Vasvármegyékben a folyó évben nem kevesebb, mint 187 községben dult ismételt tűzvést, — némelyikben 5-6-szor egymásután. A biztosító-társaságok megfizették rájuk eső kárikat, a hatóságok részéről azonban egyetlenegy lépés sem történt a végből, hogy a meglepően sürű tűzveszedelmek igaz oka megtudassék és semmiféle hatósági intézkedés nem gondoskodott arról, hogy a jövőben a tűzbiztonsági szabályok szigorúbban megtartassanak. A most lefolyt augusztus hó folyamán a biztosító-társaságoknak összesen 3 1/2 millió forintnyi tüzikárt jelentettek az ország különböző vidékeiről, az elpusztult érték azonban, mely biztosítva nem volt, több mint kétszer ekkora. Nem tulzot tehát az a számítás, hogy nemzeti közvagyonunkból csak augusztus hóban 12 millió forint érték lett füstté és hamuvá.

Különfélék.

— **Az uzsora vármegyénkben.** Vármegyénk egyes vidékein tömérdek lehet az uzsorások száma, legalább erre mutat az igazságügyminiszternek egy rendelete, melyet — hír szerint — e napokban küldött meg az ar-maróthi kir. ügyészségnek. Az igazságügyminiszter e rendelete, tekintettel arra, hogy a verebélyi járásbíróshoz tartozó Felső- és Alsó-Pél községekben, továbbá a lévai járásbíróshoz tartozó Gr-Lök és Nemes-Oroszi községekben és ezek vidékein nagy mértékben elharapóztak az uzsoravétségek, utasítja az ügyészséget, hogy ezeken a vidékeken az uzsoravétségek miatt a bünyvadi eljárást hivatalból indítsa meg. — Az igazságügyminiszternek az uzsoráról és a káros hitelügyletekről szóló törvényben gyökerezik az a joga, hogy elrendelhesse az uzsorának hivatalból való üldözését egyes vidékekre, s a törvény életbelépése óta tudunkkal most történt meg először, hogy a miniszter ezen jogával élt.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Krausz István nyitrai vármegyei alispánnak a Lundenburg felé eső országhatártól Szeiczén és Nyitrán át Lévaig vezetendő fő- és Vere-

mulasztása; az ily igazolási-jegy kiállítása 1 frt bélyegbe kerül, az alispán azt nyomban kiállíttatja.

Ajánlom, hogy az utazók podgyaszukat Predealon a portásnál hagyják, erre ugy sem lévén szükségük, de ha magukkal viszik, az oláh financz urak a büröndökbe mélyen szeretnek belemarkolozni.

(Folyt. köv.)

Gondolatok.

Irta: Kavics.

Keserőség, ha az ember a sötétben a felesége helyett az anyósát csókolja meg.

* * *

Menydörgést eső követ. Pörlekedésnek sírás a vége.

* * *

Sok bolond azt hiszi, hogy ő böles és sok böles, hogy ő bolond.

* * *

A szerelemben és a gyűlöletben is van egy közös pont, melyben nem különbözik egyik a másiktól.

* * *

Olvassom: az egyik gyilkol, mert szeret; a másik gyilkol, mert gyűlöl. Hol itt a filozófusok logikája?

* * *

Nem árt, ha az ember egy kissé ostoba.

* * *

Néha a farkas is békében megfér a bárányal.

bélyőtől Aranyos-Maróthig vezetendő szárnyonra mult évi augusztus hónapban meghosszabbított előmunkálati engedélyt érvényét további egy évre meghosszabbította.

— **Tűz a vidéken.** Garam-Lökön e hó 7-én, ma egy hete, 22 ház, 13 melléképület, sok takarmány, szalma és gazdasági eszköz lelt az ott dühöngött tűzvést martaléka. A tűz déli 12 óra előtt, Juhász Eleknek a falu közepén levő házában, a kémény mellől támadt meg pedig gondatlanságból, a mennyeiben az ebédfőzés alkalmával meggyuladt a zsír s ennek lángja kiesapott a kéménybe és lángba borította a ház szalmafedelét, a melytől a nagy szélben egy pillanat alatt tüzet fogtak a szomszéd házak. Nagy hátrányára volt az oltásnak itt is a vízhiány; a szárazság miatt a kutakban alig volt víz. Csak nagy erőfeszítéssel sikerült d. u. 4 órakor lokalizálni a tüzet, mely 17,855 frt kárt okozott; ebből biztosítva volt 6670 frt.

— **Hymen.** Miklóská Kálmán, esatai körjegyző e hó 9-én esküdtött örök hűséget Léván, Kónya Vilma kisasszonynak, Kónya József Léva városi rendőrkapitány kedves leányának. — Zavartalan boldogság kísérje az új párt!

— **Ujczok bevonulása.** Az idei közös hadseregbeli ujczok ez évi október hó 1-jén kötelesek ezredeikhez bevonulni. Az 1889-ben és 1890-ben besorozott póttartalékok október 3-án vonulnak be nyolc hetes fegyvergyakorlatra. A honvéd ujczok bevonulási idejéről okt. 6-ikát tüzték ki.

— **Gyilkos férj.** Léván, a Koháry-utczában (Hegyalati) szomorú és véres esemény folyt le ma egy hete déli 12 óra előtt: Bizik János nevű, 67 éves földműves megölte a feleségét s azután önmaga ellen fordította a gyilkos eszközt. A szerencsétlen embert az elkeseredés vitte a borzasztó tetterre, a melynek indító oka a felesége volt, a ki mindig kiesapogó, könnyelmű és rossz életet élt és emellett anyagiilag is tönkretette az ezelőtt tisztességes vagyonnal bíró, jószívű, iparkodó, de gyöngé férjét, a ki — saját állítása szerint — már régen feltette magában, hogy megöli a gonosz asszonyt, ki őt koldusbotra juttatta. A mondott nap délelőttjén szóvitába keveredett nejével az udvaron, még pedig azon szándékkal, hogy előbb őt, azután magát öli meg. Vita közben egy súlyos karóval ugy fejbe ütötte az asszonyt, hogy az vérrel borítottan szédült le; de még ezzel nem érte be a bűszült férj, hanem egy nagy konyhakést ragadott s azzal egy sebet ejtett a fején, kettőt pedig a mellén. Az életveszélyesen megsebesített asszonynak még volt annyi ereje, hogy a szomszédba birt támolyogni, hol segítségért kiáltva, az udvaron halva rogyott össze. Bizik János azután magát akarta megölni és a kést szívének irányozva, többször mellébe szurta, de a széles és tompa hegyű konyhakés nem hatolt keresztül a bordákon. Két mély, de nem életveszélyes sebet ejtett magán. A sebesültet a kórházba szállították és azonnal ki is hallgatták. Valószínű, hogy rövid idő alatt fel fog épülni sebeiből s nem kerül ki a büntetést.

— **A közigazgatás reformja.** A megyei törvényhatóságokról és a közigazgatási bíráskodásról szóló két törvényjavaslatot november közepe táján fogták a képviselőház elé terjeszteni, miután november elején valószínűleg a költségvetési tárgyalás kezdődik. Ezt ebben az esztendőben előreláthatólag be is fejezik s akkor a képviselőház már a karácsonyi szünet után hozzáfoghat a törvényhatóságokról szóló javaslat tárgyalásához.

— **Gróf és tanítóleány.** Somssich István gróf, volt somogyi nagybirtokos eladta nagy birtokait, hogy Bécsben mint tőkepenész éljen. Elhatározásának oka: regényes szerelem. A gróf ugyanis nőül vette a babocsai néptanító leányát, Szabady Anna kisasszonyt, ki most férjével együtt Bécsben él a legnagyobb boldogságban.

— **A lakodalmak könnyítése.** Berlinben a ruhakölesönzés mindig szélesebb körökben terjed. Butorok, hangszerek, asztali készletek, dísznövények és mindenféle ünnepi alkalmakhoz való holmik, frakk és bálí öltönyök már régóta kikölesönözhetők. Ujabbán pedig mennyasszonyi ruhákat is lehet bérebe kapni. Tehát nemcsak a nálunk is minden különösebb előkészület nélkül lehet „gyorsan és olcsón“ lakodalmat csinálni.

— **Praktikus vizsgálat tétel.** A meudoni leányiskolában egy tanár ezt a kérdést tette ki a vizsgálatra: „Hogyan kell egy roastbeefet és hogyan egy ürü-ragout elkészíteni?“ Egy francia lap üdvözlö e kísérletet, mely a növevelést inkább praktikus oldalról fogja fel és azt ajánlja, hogy adjanak nagyobb tért a leányiskolákban a háztartástan és kézimunka tanításának. Franciaországban most mindenki a tanító-női bizonyítványért töri magát, minek következtében már is 50,000 alkalmazás nélküli tanítónő létezik.

— **RÖVID HIREK.** — **A pénzügyminiszter,** hír szerint, ötven újabb pénzügyi fogalmazói állást szándékozik rendszeresíteni, a pénzügyigazgatóságoknál felszaporodott nagy hátralékok feldolgozása végett. — **A belügyminiszter** az alföldön ijjesztően terjedő egyiptomi szembetegség elfojtása érdekében trachoma-tanfolyamokat nyitatt Szabadkán és Szegeden az orvosok számára. — **Püspök felszentelés.** Steiner Fülöp szé-

kesfehérvári püspököt hétfőn szentelte fel Esztergomban a bíbornok-herceggel. — **Munkácsy Mihály,** Párisban élő festőművész hazánkba, az aradi várban szobrának ez évi október 6-án leendő leleplezése alkalmából szintén Aradra érkezik. — **Oroszországból** a szigorú zsidótörvények hatása következtében a zsidóság tömegesen vándorol Brazíliába s újabbán egy palesztinai kolónia alapításának csinálnak sikerrel propagandát. — **Jegyzői szaktanfolyamok.** A belügyi tárcza költségvetésében — mint értesülünk — a jegyző képező szaktanfolyamok tétele is fel van véve. — **Bécsben** egy vendéglős gombócversenyt rendezett. Az első díjat egy lovasuti kocsivezető vitte el, a ki 84 szilvagombócot gyűrt le. Válték kedves egészségére! — **A „Pozsonyi-vidéki Lapok“**, melynek tulajdonosa, Ardényi Dezso néhány hó előtt megöregült és most eszébe került, e napokban megszünt. — **A Vezuv** ismét háborog. Rövid idő óta estéuként a hegyen a lávának lassu hömpölygését figyelik meg.

APROSÁGOK.

— Rovatvezető Zuhany. —

Kereskedelmi stílus. Ludmilla: Érted égek, utánad epedek, imádlottam... Minden gondolatom atied, tiéd szívem minden dobbarása... Szeretlek kimondhatatlanul... Alfred (könyvelő): Detto! detto! detto!

Öntudatoság. Lidi: Miért hagytad el a helyedet, hiszen jó dolgod volt? — Boreca: Azért, hogy hadd legyen más uraságunk is jóvalvaló szobalánya.

Iskolában. — Mit tudsz, fiam, Kolumbusról? — Ko... Ko... Kolumbus fedezte fel a tojásokat.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Első benyomások.

Léva él, eleven, mozog, fejlődik és gyarapszik. Ez szembeötlő mindenkinek, ki csak pár napig tartózkodik is körüakben. Más ilyen hazai város lakóinak szája tele van panaszszal és se hossza, se vége a sok sóhajnak meg óhajnak. Itt bizonyos életkedvet, meglegedettséget tapasztalok. A sürgés-forgás, az élénk forgalom az aránylag kicsiny helységnek városi színezetet ad és mikor a nagy gabonapiacot látom, szinte feledek, hogy 9000 lakóval bíró városban vagyok. Az élénkség erősen fokozódott az iskolaév beálltával. A főgimnázium meg a tanítóképző növendékei még elevenebbé teszik az utcákat és mindenestre emelik a helység városi jellegét. Ilyen körülmények között Léva meg lehet elégedve az utolsó évben tett előmenetével. Mert, hogy bizonyos irányban nagy lépéssel haladt előre, leginkább bizonyítják azok a viszonyok, melyekben megmaradt az előbbi álláspon, illetőleg állapot. Ezekből látni, hogy Léva gyorsan, nem is természetesen fokozatossággal, szinte ugorva haladt előre, a mi csak akkor válik egészségessé, ha minden hivatott közeg oda hat, hogy a fejlődés ne vállják egyoldaluvá, hanem mindenre kiterjedőleg, összhangzóan irányítsanak. A rohamos fejlődés, a természeti viszonyokon kívül, valószínűleg a város érdemes előjáróságának és lakosság szorgalmának, hazafias érzésének és iparkodásának köszönhető. E nélkül nem emelkedhetek volna a csinos magánházak, nem díszítenék a várost a kórház, főgimnázium és tanítóképezde egyszerű, de izléses épületei. Jó hatást tesznek az idegenre a nevezett épületek köré telepített sétányos kertek, melyekhez a körjegyzői lak előtti kis mostoha sétater sorakoznak. Szépészeti és egészségügyi szempontból okos gondolat volt ezek alkalmazása, de kár, hogy nem írolhatnak kellően és még a egnagyobb forrásában sem öntöztetik meg még csak egyszer sem napjában. De egyet nem találtam, e kicsiny kertek kiegészítő részét, a népkertet, mely minden városnak elengedhetlen kelléke!

Csinosság dolgában sokat kell még fejlődni a városnak, különösen gondoskodni kellene jobb járdáról és a piacztér rendezése okvetlen szükségese volna. Az udvar nélküli, zöld rácsozatu városháza, mellette alagut nyílt padlással, előtte a „Laczi-konyhák“ ékteleu bódéi, szatócsüzlet és mézár-szék együttesen és együttvéve oly kellemetlen benyomást gyakorolnak, hogy igazán érdemeiket szereze magának, ki ezen radikálisan segítene. Le kellene bontani és a piacra hosszban csinos, izléses bazárt lehetne építeni.

Ugy hallom, hogy aszfalttirozást terveznek itt, ez dicső és szép dolog, de ugyan minő harmoniában álland az majd a nyílt csatornákkal, a piszok és bűz emelegyáival? Nem volna czélszerű itt is azt a gr. Tisza Lajos-féle elvet követni, ki midőn Szeged rekonstrukcióját rábizták, azt adta ki jelszól: „E'obb csak a szükség, a luxus megjö magától is“?

Kelletlenül nagyobb számban vannak a nyitott kutak, melyek egyáltalában nem alkalmasak a külsien elvezetésére, különösen feltűnik az, mely a zsidó iskola tájékán van és alacsony párkányzatánál fogva, azon a helyen valóságos veszedelem. Arra járnak

a zsidóiskola növendékei, meg a gimnázisták nagy része. Nem történt ott még szerencsétlenség? Nem esik évenként pár gyermek a kutba?! Ha nem lett volna meg a kútnál baj, az a gyermekek külön istenének köszönhető, de még sem volna szabad azt ily alakban még csak egy perczig is tovább tűrni.

Kutról lévén szó, az itteni uszodára is gondolok, mely igazán csinnal és izléssel van berendezve, kevés hasonlót látni az országban.

Nem akarok most a város szép fekvéséről, a szőlőhegyekről és egyéb természeti előnyökről beszélni, csak még egy dologra szabadon megjelgyezést tennem.

Rettenetesek itt a lakásviszonyok. Kevés a bérház és a kevés között ritka az, mely az egészségi igényeknek és az aesthetikai izlésnek megfelelne. Ezt a kellemetlen helyzetet még szigorítja azon körülmény, hogy aránytalanul drágák. Ennek szintén a rohamos gyarapodás az oka; a lakástkeresők száma az utolsó években jelentékenyen emelkedett, de azért nem építettek kellő mennyiségű bérházat.

A közönség komoly érdeke a bajon segíteni.

Az itteni pénzintézetek vagy egyes, vagyosabb polgárok építhetnének néhány, 2-3 lakásra berendezett bérházat, pénzüket jól gyümölcsöztetnék és a bajt is megszüntetnék.

A piaci árakról, az üzleti és tanügyi viszonyokról — szerkesztő ur szives engedelmével — máskor!

Beköszöntőnek elég ennyi. Bocsanatot kell kérnem, ha nem minden megjegyzésem esik jól egyik-másik olvasónak. Tárnyilagoságom legyen igazoló mentsegem.

Homo novus.

Lévai piaci árak.

Rovatvezető: Kónya József városkapitány.

Buza: m.-mázsánként 6 frt 50 kr, 7 frt — kr. Kétszeres 5 frt 20 kr, 5 frt 60 kr
Rozs 5 frt. 50 kr. 5 frt 80 kr. Arpa 6 frt — kr. 7 frt 20 kr. Zab 5 frt 50 kr. 5 frt 80 kr. Kukoricza 4 frt 50 kr. 5 frt — kr. Bab 6 frt 50 kr. 7 frt. — kr. Lenese 7 frt — 7 frt 50 kr. Köles 4 frt. 20 kr. 4 frt 50 kr.

Nyilttér.

I.

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11,65 p. Meter — glatt u. gemustert (ca. 180 versch. Qual.) versendet rohen u. stüchweise porto- u. zollfrei dos Fabrik-Depot G. Henneberg, k. u. k. Hofliefer. Zürich. Muster umgehend. Briefe 10 kr. Porto.

II.

1131/1889 sz

Árverési hirdetményi kivonat.

A lévai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Nagy András felső-váradí lakos végrehajthatóan **Nagy Andrásné** szül: Kulcsár Eszter felső-váradí lakos végrehajthatást szenvedő elleni 66 frt 20 kr tőkekövetelés és járulékaí iránti végrehajthatási ügyében a lévai kir. járásbíróshoz területtén lévő s Nagy Andrásné szül: Kulcsár Eszter végrehajthatást szenvedettnek a felső-váradí 14 tjkvben A I. 2-5, 7 sorsz. alatti ingatlanára 252 frt, az A + 2 sorszara 424 frt, az A + 3 sorszámra 153 frt, az A + 4 sorszámra 17 frt, továbbá egy a végrehajthatást szenvedett Nagy Andrásné szül. Kulcsár Eszter végrehajthatást szenvedett valamint a társtulajdonos Nagy Imre s Nagy Erzsébetnek a felső-váradí 14. sz. tjkvbéli A I. 1 sorszám alatti ingatlanára s az azon épült 8/6 összeírásí számú házra az árverést 460 frt krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1890. évi október hó 3 ik napján d. e. 10 órakor** Felső Várad község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %, át vagyis a felső-váradí 14 sz. tjkvbéli A I. 2-5 és 7 sorsz. alatti ingatlanok után 25 frt 20 kr az A + 2 sorsz. után 42 frt 40 kr, az A + 3 sorszám után 15 frt 30 kr, az A + 4 sorsz. után 1 frt 70 kr, a felső-váradí 78 sorszám telekjegyzőkönyvbéli A I. 1 ssz. után 46 frt 60 kr. készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Léván, 1890. évi június hó 7-ikén.

A lévai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Gyenes,
kir. járásbíró.

E rovatban minden szó egyszeri beiktatás 3 krba kerül; helyg-djában — a lakás megjelölése mellett — Bontendő minden egy-szeri beiktatásért 37 kr.

KIS HIRDETÉSEK.

Hirdetésekre bővebb felvilágosítást Nyitrai és társa kiadócéz ad, ki levélbeli tudakozásra postabélyeg beküldése mellett azonnal választ.

161. Kereset

Egy bankintézet keres mindenütt egyéneket, törvényileg engedélyezett sorsjegyek részletfizetés melletti eladására. Igen **előnyös** jutalék-feltételek. Ajánlatok B. J. jegy alatt **Goldberger A. V.** hirdetési irodájához, **Budapest, Váci-utca 9. sz.** — intézendők.

Eladó szőlő.

Léván az ó-urbáni hegyen, közel a városhoz fekvő Besse-féle, most Szüts András tulajdonát képező szőlő hajlékkal és kuttal jutányos áron eladó. Bővebb felvilágosítást a tulajdonos ad.

NYITRAI LÁSZLÓ ur (szappanos utca) házában

három szoba-, konyha-, pincze- és éléskamrából

álló lakás f. é. október 1-től bérbé adatik.

Bővebb felvilágosítást ad **L é v á n**, 1890. aug. 23.

Pölya Pál, lakik Nyitrai Ferencz ur házában.

1079.1890. ki. szhoz.

A verebelyi járás főszolgabírójától.

Felhívás pályázatra.

A bessei körjegyzői állás a volt körjegyző lemondása folytán üresedésbe jöven, annak betöltésére ezennel pályázatot nyitok.

Ezen körjegyzőséget Besse-Sötét-kúth, Nagy-Lüle, Peczba és Töhöl községek képezik — Töhöl, ideiglenesen engedélyezett lakhelylél.

Javadalmazása összesen: 780 ft.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1886. évi XXII. t. cz. 74. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket hozzám legkésőbb **f. évi szeptember hó 25-ig** betérjesszék. A később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választásra határnapul **f. é. szeptember hó 27-ik napjának d. e. 10 óráját Töhöltre a bíróság hivatalos helyiségébe** tűzöm ki.

Verebely, 1890. szeptember 8.

Dillesz, főszolgabíró.

az 1890 évi szeptember hó 30 ik napján délelőtti 9 órakor Csiffár község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozókat tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Verebelyen, kir. bíróság mint tkvi hatóság, 1890. jun. hó 21-én.

Dillesz, kir. aljárásbíró.

591/890. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a lévai tekintetes kir. bíróság 1890 évi szűnő végzésével lévai takarékpénztár felperes részén **Major János és András** alperesek ellen 700 ft. taksanak 1886. év május hó 22. napjától számított követelesek, és eddig összesen 44 ft 75 kr. perkölség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság Bajkúla és felül lefoglalt és 505 db-ny becsült lovak-, szék-, kocs-, két lövegű cséplőgép járgánytal, borjú stb. ingóságok nyilvános árverésén a ján eladtnak.

Mely árverésnek 2858/890. sz. beküldését rendő végzés folytán Bajkán leendő eszközbeszámoló 1890. szeptember 20 ik napjának d. e. 2 órája határidővel kikiáltatik oly kijelentéssel, hogy ezen árverésen a fentebb jelzett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legelőbbet igényelők készpénzfizetés mellett szűk ség esetén becsárán alól is el fognak adatni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Ez árveréshez a venni szándékozókat a kizáró időben a községi bíró házában elvártnak.

Együttal közlé tétetik, hogy mindazok, kik a lefoglalt tárgyakra tulajdon, vagy elsőbbségi igény tartanak, igényüket az árverés megkezdése előtt any nyíval inkább bejelentésük — mert különben a végreh. t. r. v. 95. §-a kapcsában egyedül a vételár fölélegére fognak utasítottatni.

Kelt Léván 1890. év szept. 6.

Tonhaiser József, kir. bírósági végrehajtó.

1198/890 tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A verebelyi kir. bíróság mint telekívi hatóság közzhírre teszi, hogy Czimer István n.-kálnai lakos végrehajtónak **Bényi János** eszifári lakos végrehajtást szenvedő elleni 137 ft. tőkekövetés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a verebelyi kir. bíróság területén lévő végrehajtást szenvedő **Bényi Jánosné** sz. Majtan Agatha nevén álló s a eszifári 359. sz. tjkvben A I. 3-15. rsz. a. foglalt fekvőségre 2304 ft., — az ottani A + 2. rsz. a. fekvőségre 94 ft az ottani + 3. rsz. a. fekvőségre 49 ft — az ottani + 4. rsz. a. fekvőségre 100 ft — az ottani + 5. rsz. a. fekvőségre 43 ft. — az ottani 423. sz. tjkvben A I. 1-2. rsz. a. foglalt házfekvőségre 214 ft — és az ottani 424. sz. tjkvben a végrehajtást szenvedett jogutóda **Czudor Dávid** nevén álló A + 1. rsz. rét fekvőségre az árverést 71 ft ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár-részvénytársaság Budapest.

GYÁR és IRODÁK: VI. külső vácsi-ut, 1696/99. VÁROSI IRODA és RAKTÁR: VI. Podmaniczky utca, 14.

Ajánlja kitünő és szilárd szerkezetű, számos első díjakkal kitüntetett

Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekéit és szab. mélyítő ekéit

egyvasu ekéit, mélyítő ekéit önzvetéssel, eredeti Schlick és Vidacs-féle talajmivelő eszközeit, boronáit és rögtörő hengereit,

SCHLICK-féle szab. „HALADÁS” sorbavető gépeit.

Szóróvető gépek többvasu ekékre alkalmazható tengeri- és répa ültető készülékek. Készletben vannak továbbá: gőz- és járgány-cséplő készülékek, gabonatisztító rosták (Baker és Vidacs rendszer), takarmánykészítő gépek, tengerimorzsolók és -darálók, örlőmalmok és olajmalmok berendezések.

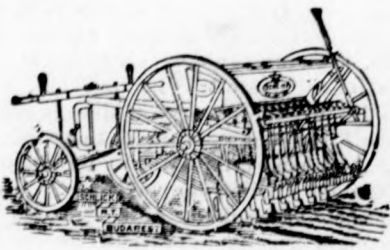
Eredeti amerikai kéveköto és marok-rakó arató gépek és fűkaszaló gépek.

Legjutányosabb árak. Előnyös fizetési feltételek.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

A Schlick-féle vasöntőde és gépgyár-részvénytársaság igazgatósága.

Képviselőt Léván: **KERN TESTVÉREK** uraknál.

ÖLTÖNY-SZÖVETEK.

Peruvien és doszking a főpapság számára, szabályszerűleg előirt es. és kir. hivatalnoki egyenruha szövetek, továbbá hadastyán, tűzoltó-, tornász-urassági inasok számára, tekeasztal és játékasztal posztók, Loden, vízmentes minőségű is, vadászkabátokra. Mosókelmek, utazó plaidek 4—12 frtig stb. Mindez olcsóbban mint bárhol s a mellett legjobb és legtartósabb minőségben. **Stikarofsky János Brünben.**

Ausztria-Magyarország legnagyobb posztó-raktára. Minták bérmentve. A t. szabómester urak részére a legértelmesebb s legszebb mintakönyvek. 10 frton felül való utánvételi megrendelések bérmentve. Állandó 200,000 frton meghaladó raktáromban, valódi világiüzletben természetesen sok maradék gyűl össze s mivel ezekről mintát küldeni lehetetlen, szívesen visszafogadom a megrendelt ilyenmü maradókat és vagy kicserélem azokat, vagy a pénzt küldöm vissza. Maradékok megrendelésénél szükséges, hogy a szín, hosszúság és ár megadva legyen.

Levelesek magyarul, francziául, németül, lengyelül, olaszul és csehül.

155./1890 tkvi sz. Árverési hirdteményi kivonat.

A lévai kir. bíróság, mint tkvi hatóság közzhírre teszi, hogy ifj. Kovács Péter végrehajtónak **Czimer Jánosné Bérés Zauzanna Czimer Jónás és István** végrehajtást szenvedő elleni 120 ft tőkekövetés és jár. iránti végrehajtási ügyében a lévai kir. bíróság területén lévő Kis-Szece községben fekvő a végrehajtást szenvedett **Czimer Jánosné** szül. Bérés Zauzanna, Czimer Jónás és Czimer Istvannak a kis-szecei 135 tjkvben A + 1 275/a hrsz. fekvőségre 177 ft kikiáltási árban, és ugyanazon végrehajtást szenvedett tőknek a kis-szecei 135. sz. tjkvben A I 1-3 és 7-9 rsz. a. fekvőségre az azon épült 25/a összeírás sz. lakházakra az árverést 1289 ftban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok a 1890. évi szeptember hó 22 ik napján d. e. 10 órakor Kis-Szece község bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozókat tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis az A + 1 sor alattira 17 ft 70 kr. és az A I 1-3, 7-9 alattira 128 ft 90 kr készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. A lévai kir. bíróság, mint tkvi hatóság. Léván, 1890. évi február 2.

Gyenes, kir. járásbíró.

Regaleváltság kötvény birtokosait

ezennel tisztelettel értesitem, hogy

- 1) **A regaleváltság kötvényeit,**
- 2) **A ezekre szóló utalványokat,**
- 3) **A még nem utalványozott, de de a magas ministerium által helyben hagyott tegyezségeket a legjobb ár mellett megveszem, vagy azokra mérsékelt kamat mellett a legmagasabb előleget adom.**

Vidéki takarékpénztári részvényeket,

Bankrészvényeket, állampapírokat, sorsjegyeket, részvényeket betétjegyeket, zálogjegyeket a legmagasabb árak mellett veszek és legjutányosabban eladok. Kivánságra teljes titoktartás mellett a papírokra mérsékelt kamat mellett legmagasabb pénzelőleg is nyerhető.

Keresek

tisztességes — bármily rangu vagy readü egyéneket — kik sorsjegyeknek részletfizetés mellett való eladásával foglalkozni óhajtanak.

LEGMAGASABB JUTALÉK és **FIX FIZETÉS** biztosítottak.

Pénzbetétek kamatoztatása!

Alulírott bankház elfogad **PÉNZBETÉTEKET** melyek után

5% kamatot

fizet. **A betétek előleges felmondás nélküli bármikor visszafizettetnek.**

LÓRY J. BANKHÁZA,

Budapest, Hatvani-utca 17. szám.

Alapított 1876-ban. Alapított 1876-ban.